

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8291
Tarih : 10.10.2024

10/1905

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri son yıllarda artış göstermektedir. 2013-2023 yılları arasında 4.197 kadın, erkekler tarafından katledilmiştir. 2024 itibarıyla ise 296 kadın cinayeti kaydedilmiştir; bu vakalardan 31'inin faili önceden suç kaydına sahiptir. 2021 yılında İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, kadınların yaşam haklarını tehlikeye atmış ve şiddetle mücadelede gerilemeye neden olmuştur. 6284 sayılı Kanun'un eksiksiz uygulanması, cezasızlık algısının sona erdirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayacak politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden yürürlüğe girmesi, kadınların yaşam haklarının korunması ve şiddetin önlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Özcan Bartin
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri, erkek egemen anlayışın ve kadın düşmanı politikaların bir yansımasıdır. Bu anlayış, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini besleyen, kadınları ikincil bir konuma iten ve erkeklerin şiddetini normalleştiren bir ortam yaratmaktadır. Kadın cinayetleri, çoğu zaman faillerin kadınları kontrol etme veya cezalandırma amacıyla işledikleri politik cinayetlerdir.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP) tarafından sunulan verilere göre, 2013 ile 2023 yılları arasında toplamda 4.197 kadın erkekler tarafından katledilmiş; yalnızca 2023 yılının ilk dört ayında 165 kadın en yakınındaki erkekler tarafından katledilmiştir. Bu durum, kadına yönelik şiddetin artarak devam ettiğini ve gerekli tedbirlerin yeterince alınmadığını göstermektedir. 2024 yılına ait verilere göre ise, şu ana kadar 296 kadın katledilmiş olup, bu vakalardan 31'inin faili önceden suç kaydına sahip kişilerden oluşmaktadır.

Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede yürürlükte olan en temel düzenlemelerden biri, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'dur. Bu kanun, şiddet mağdurlarını koruma ve faillerin cezalandırılması amacıyla çıkarılmış olsa da uygulamadaki eksiklikler ve cezasızlıklar nedeniyle etkili olamamaktadır. Şiddet gören kadınların koruma taleplerine yetersiz yanıt verilmesi, faillerin hafif cezalarla kurtulması veya cezasız kalması, toplumda cezasızlık algısını güçlendirmekte ve yeni şiddet vakalarının önünü açmaktadır. 2022 verilerine göre, öldürülen kadınların %60'ı daha önce şiddet gördükleri için koruma talep etmiş olmasına rağmen bu talepler yerine getirilmemiş veya etkili bir şekilde uygulanmamıştır.

Kadın cinayetlerinin %80'inin faili, mağdurların tanıdıkları kişilerden oluşmakta olup, bu da sorunun bireysel değil, toplumsal ve politik bir nitelik taşıdığını göstermektedir. Kadın cinayetleri vakalarında, faillerin mahkemelerde sıklıkla uyuşturucu madde kullanımı, akli dengesizlik veya cinnet gibi gerekçeler öne sürdüğü görülmektedir. Ancak bu gerekçeler, kadına yönelik şiddeti açıklamak için yeterli değildir. Kadınların yaşam hakkını tehdit eden bu tür şiddet vakalarında, cezasızlık algısı güçlenmekte ve failler cezadan kaçabilmektedir.

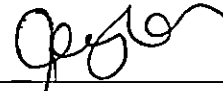
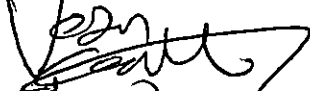
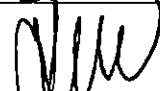
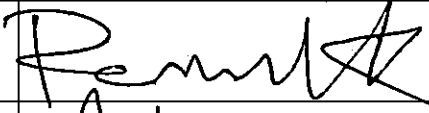
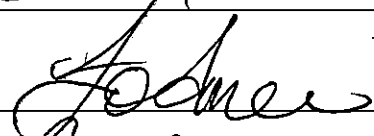
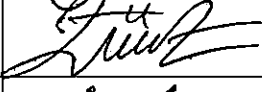
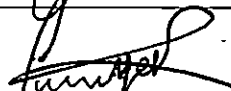
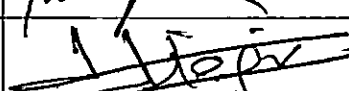
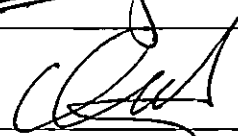
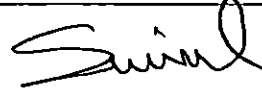
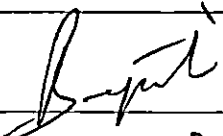
Kadına yönelik şiddetle mücadelede uluslararası arenada en etkili belgelerden biri olan İstanbul Sözleşmesi, kadınları her türlü şiddetten korumayı, failleri cezalandırmayı ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamayı hedefleyen kapsamlı bir metindir. Türkiye, 2011 yılında bu sözleşmeyi imzalayan ilk ülke olmuş ve kadın hakları konusunda önemli bir adım atmıştır. Ancak 2021 yılında alınan geri çekilme kararı, kadınların yaşam hakkını tehlikeye atan ve kadına yönelik şiddetle mücadelede ciddi bir gerileme yaratan bir adım olmuştur.

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin ardından, şiddet mağduru kadınların korunmasında etkili adımların atılamadığı ve bu süreçte kadın cinayetlerinin arttığı rapor edilmiştir. 2021 yılında 280 kadın öldürülmüş ve şüpheli kadın ölümleri hızla artış göstermiştir. Sözleşmeden çekilmenin yarattığı boşluk, devletin şiddetle mücadele konusundaki yükümlülüklerini zayıflatmış ve faillerin cezalandırılması konusundaki caydırıcılığı ortadan kaldırmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede en büyük sorunlardan biri, faillerin yargı önünde yeterince cezalandırılmamasıdır. İyi hal indirimi gibi uygulamalarla faillerin cezalarının hafifletilmesi, şiddet vakalarının tekrarlanmasına ve faillerin cesaretlenmesine neden olmaktadır. Yargı sisteminde kadın katillerine yönelik cezaların caydırıcı olmaması, kadınların yaşamlarını koruyacak bir güvenlik ağı oluşturulamamasına neden olmaktadır.

Türkiye Anayasası'nın 10. ve 17. maddeleri, herkesin yaşam hakkını ve kanun önünde eşitliğini güvence altına almaktadır. Aynı zamanda, Türkiye'nin taraf olduğu CEDAW (Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi) gibi uluslararası sözleşmeler, kadınların her türlü ayrımcılığa ve şiddete karşı korunmasını öngörmektedir. İstanbul Sözleşmesi de Türkiye'nin bu yükümlülüklerini yerine getirmesi açısından hayati bir araç olarak kabul edilmektedir. İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönülmesi, kadına yönelik şiddetle mücadelede devletin sorumluluklarını yeniden etkin bir şekilde yerine getirmesi için kaçınılmazdır.

İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden yürürlüğe girmesi, kadınların yaşam haklarının korunması ve şiddetin önlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	